

### 33. İmanın Güzellikleri ve Getirileri

#### Bakara 138. Ayet

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ

Meal: “Allah’ın boyasıyla boyandık. Boyaca O’ndan daha güzel olan kim vardır? Biz yalnız O’na kulluk ederiz” (deyin).

#### Tefsir

“Allah’ın boyası” (sıbgatullah) deyimine tefsirlerde “İslâm, İslâm boyası, Hanîflik, Allah’ın ezelî-ebedî değişmez dini (ed-dînü’l-kayyim), Hz. Nûh ve ondan sonraki bütün peygamberlerin bildirdikleri din, Allah’ın insan tabiatına lütfetmiş olduğu temiz fitrat, Allah’ın kanunu (sünnetullah), hücceti, Allah’ın arındırıp temizlemesi, sünnet olma” gibi anlamlar verilmiştir (bk. Taberî, I, 570–572; Zemahşerî, I, 97; Râzî, IV, 86–87).

Bir önceki âyette anılan peygamberlere indirildiği veya verildiği bildirilen ilâhî gerçeklerin aslı ve özü hak dindir; yani Allah’ın varlığına ve birliğine inanmak, O’nu rab tanıyıp–biçimi devirden devire değişse de– O’na kulluk etmek, adalet, doğruluk vb. evrensel ahlâk ilkelerine riayet etmek, âhiret gününe, o günde herkesin inançlarından ve yaptıklarından hesaba çekileceğine inanmak gibi öğretileriyle, ilk peygamberden sonuncusuna kadar değişmeyen dindir. “Allah’ın boyası” da bu hak dinden veya bu dine uyma ve onu yaşama sayesinde kazanılan ruhî-ahlâkî kemalden ibarettir.

Müfessirlere göre âyette dolaylı olarak hristiyanların vaftiz uygulamalarının yanlışlığına da işaret edilmiştir. Zira onlar, yeni doğan çocukları sarımtırak boyalı bir suya batırarak gerçek Hristiyanlığa soktuklarına, onunla boyadıklarına inanırlar. Kur’an’a göre ise böyle sunî yollarla, sembolik uygulamalarla gerçek dindarlığa ulaşamaz; gerçek iman öyle boyalı suya girip çıkmakla kazanılamaz. Gerçek iman, Allah’ın boyasıyla boyanarak, Allah’ın, yaratılıştaki insanın temiz fitratına aşılacağı hak dinle bezenerek kazanılır. Allah’ın insanlığa verdiği böyle bir din ile boyanıp bezenmekten, böyle bir fitratla donanmış olmaktan daha güzel bir şey de yoktur; hele vaftiz gibi sunî bir uygulama böyle bir dinin ve inancın yerini asla tutamaz. Âyetin

ifadesine göre müslümana yakışan da kendisine ve genel olarak insanlığa bu güzellikleri bahşetmiş olan Allah’a, lââyık olduğu şekilde kulluk etmektir; bu kulluğunu bir şükran ifadesi olarak dile getirmektir. Bu şekilde inanıp kulluk eden insan Allah’ın hak dini ile veya tevhid inancına yatkın olan fitrat boyasıyla boyanmış olup bundan güzel bir arınma ve bezenme de yoktur.

#### Yirmi Üçüncü Söz

Bu sözün iki bahsi var.

“Biz insanı en mükemmel surette yarattık. Sonra da onu en aşağı dereceye düşürdük. Ancak iman edip güzel ve makbul işler yapanlar müstesna.”

#### Birinci Bahis

İmanın binlerce güzelliğinden yalnız beşini, beş “nokta” içinde anlatacağız. (Burada yalnızca dört noktaya yer verilmiştir.)

#### Birinci Nokta

İnsan, iman nuru ile “a’lâ-yı illiyyîn”e, yani mertebelerin en yükseğine çıkar, cennete lââyık bir kıymet alır. Ve küfür karanlığı ile “esfel-i sâfilîn” e, yani aşağıların en aşağısına düşer, cehenneme müstehak hale gelir. Çünkü iman, insanı Sâni-i Zülcelâl’ine bağlıyor. İman bir bağıdır. Öyleyse insan, iman sayesinde kendisinde görünen ilahî sanatlar ve Cenâb-ı Hakk’ın isimlerinin nakışlarına göre bir kıymet alır. Küfür ise o bağı keser, insandaki Rabbanî sanat gizlenir, kıymeti de yalnız maddeden ibaret kalır. Madde fânî, geçici olduğundan kıymeti hiç hükmündedir. Bu sırrı bir temsille anlatacağız:

Mesela, insanların eserlerinde nasıl ki maddî kıymetle sanat kıymeti ayrı ayrıdır. Bazen ikisi eşittir, bazen madde daha kıymetlidir, bazen de beş kuruşluk demir gibi bir maddede beş liralık sanat bulunur. Hatta bazen antika bir sanat eserine bir milyon kıymet biçildiği halde, maddesi beş kuruş etmez.

İşte öyle antika bir eser, antikacılar çarşısında, harikalar gösteren, kadim ve pek hünerli sanatkârına bağlanarak, onun adıyla ve sanatıyla sergilense, bir milyon fiyata satılır. Fakat

kaba demirciler çarşısına gidilse ancak beş kuruşluk bir demir fiyatına alıcı bulur. İşte insan, Cenâb-ı Hakk'ın böyle antika bir sanattır. En nazik ve nazenin kudret mucizesidir ki, Cenâb-ı Hak onu bütün isimlerinin cilvesine, nakışlarına mazhar ve kâinata küçük bir misal suretinde yaratmıştır.

İman nuru insanın içine girse, üstündeki bütün mânidar nakışlar o ışıkla okunur. Mümin, onları şuurla okur ve iman bağıyla okutur. Yani, "Sâni-i Zülcelâl'in sanatlı bir eseriyim, mahlûkuyum, O'nun rahmetine ve keremine mazharım" gibi mânâlarla, insandaki Rabbanî sanat ortaya çıkar. Demek, Yaraticısına bağlanmaktan ibaret olan iman, insandaki sanatın bütün eserlerini görünür kılar. İnsanın kıymeti, o Rabbanî sanata göredir ve Samed Yaraticısının aynası olması itibarı ile. O halde, şu önemsiz insan, bu yönüyle bütün yaratılmışların üstünde, Rabbine bir muhatap haline gelir ve O'nun cennete lâayık bir misafiri olur.

Eğer o bağı kesilmesinden ibaret olan küfür insanın içine girse, Cenâb-ı Hakk'ın isimlerinin bütün o mânidar nakışları karanlığa gömülür, okunmaz. Zira Sâni unutulsa O'na bakan manevî taraflar da anlaşılmaz, insan âdeta baş aşağı düşer. O mânidar, yüce sanatların ve manevî, kıymetli nakışların çoğu gizlenir. Geri kalan ve gözle görülen kısmı ise basit sebeplere, tabiata ve tesadüfe verilip kıymetten sonsuz derece düşer. Her biri parlak birer elmas iken sönük birer şişe olur. Kıymetleri yalnız hayvanî olan maddeden ibaret kalır. Maddenin gayesi ve meyvesi ise, dediğimiz gibi, canlıların en acizi, en muhtacı ve en kederlisi olduğu halde, insanın kısacık bir ömürde yalnız basit bir hayat geçirmesidir. Sonra çürüyüp gider. Sonra çürüyüp gider. İşte küfür insanın mahiyetini böyle bozar, elmastan kömüre çevirir.